

Redaktor odpowiedzialny: Józef Żorawski w Poznaniu. Działek Poznańskich. Cena ogłoszeń (inzeratów)...

DZIENNIK POZNAŃSKI.

Przedpłata kwartalna wynosi w Poznaniu 3 tal. 15 sgr. w monarchoi pruskiej 3 tal. 1 sgr. 8 fen. w Austrii 3 guldenów...

AGENCYJE DZIENNIKA POZNAŃSKIEGO:

Wrocławiu: Jenke & Saruighausen, Junkernstrasse 12. — W Krakowie: Józef Czech, księgarz. — F. H. Richter, księgarz i nakładca Strzechy we Lwowie przy placu Maryackim...

POZNAŃ, 28 września.

W ogłoszonym wczoraj do pisma naszego nadzwyczajnym dodatku staraliśmy się czytelników naszych obeznaczyć z przyczynami, które wpłynęły na zmianę postanowienia cesarskiego co do podróży galicyjskiej...

stem, lecz przeciwnie, że daje dowody powodzenia i rozkwitu przez wystawy, jakie mieliśmy przez kilka lat ostatnich w Gostyniu, w Szamotułach, a jaką będziemy mieli za kilka dni w Pleszewie...

Wspominając w ten sposób o wystawie pleszewskiej, nie możemy pominąć również odbywającej się w kilka dni później mniejszej i skromniejszej wystawy kościańskiej. Dnia 11 i 12 października, a więc właśnie w 4 dni po wystawie pleszewskiej, odbędzie się w Kościanie wystawa połączonych kółek włościańskich...

Wiadomości urzędowe.

Npian raczył zwyczajnego profesora prawa przy uniwersytecie w Rostoku dr. Karola Ludwika Bar mianować zwyczajnym profesorem w wydziale prawnym uniwersytetu wrocławskiego.

Korespondencye Dziennika Pozn.

Lwów, 28 września.

(T) Posiedzenie wieczorne wczorajsze rozpoczęło się o godzinie wpół do 7. Pierwszy zabrał głos p. Józef Szujski. Mowa jego należała do najlepszych, jakie w sprawie będącej na porządku dziennym usłyszeliśmy...

Wystawa pleszewska.

Jak już swego czasu kilkakrotnie donosiliśmy jak czytelnicy pisma naszego z części jego inwentarowej sposobność dowiedzieć się mieli, odbędzie dnia 7 i 8 października wystawa pólów gospodarstwa wiejskiego i przemysłu powiatów pleszewskiego i odolanowskiego w mieście Pleszewie...

teraz żądać w rezolucji: 1) aby wychowanie spoczywało w rękach władz krajowych, 2) aby przy boku cesarza dla spraw naszych był kanclerz, 3) żeby żądać zmian co do zarządu sprawiedliwości i administracji, a 4) aby wyznaczono krajowi z dochodów pewną sumę do rozporządzenia własnego...

P. Kozłowski chciał coś znowu mówić o delegacji, ale zagalopował się tak, że mu marszałek głos odebrał.

Z kolei zabrał głos Smolka i bardzo obszernie i wyčerpująco bronił swego wniosku a odparł zarzuty przeciwników. Przy tej sposobności opowiedział szanowny poseł dzieje swego udziału w reichstagu z roku 1848 i 1849, a to głównie dla tego, aby zaprzeczać twierdzeniom hr. Gołuchowskiego...

Po wyczerpaniu głosów zapisanych zabrał głos komisarz rządowy pan Bartmański. Przyznaje on, że sejm ma prawo powziąć projektowaną uchwałę na podstawie paragrafu 19 statutu, ale, zdaniem rządu, nie dadzą się żądania w projekcie rezolucji przytoczone pogodzić z interesem całości i bezpieczeństwa monarchii...

W końcu zabrał głos sprawozdawca p. Grocholski i z wielką siłą odparł jeden zarzut po drugim, jakie wnioskom komisji czyniono. Na wstępie zaznaczył, że wszyscy mówcy na to się zgadzają, iż konstytucja grudnia jest dla nas nieodpowiednią i że ją zmienić należy...

Wedle zwyczaju parlamentarnego nazwisko cesarza w czasie rozpraw wspomina się wtedy tylko, kiedy się je łączy z wyrazem wierności i czci. Ale gdy mowa o żądaniach, wtedy osoba cesarza niema z tym nic do czynienia, to należy do jego rządu konstytucyjnego. Adres tedy nasz, jakkolwiek on jest, nie może być niemylnym cesarzowi, lecz chyba tylko rządowi...

Lwów, 24 września.

(3) Dziś wieczór odbędzie się ostatnie posiedzenie sejmku naszego. Jutro udaje się marszałek ze swym biurem i licznym zastępem posłów do Krakowa na powitanie cesarstwa. Rozprawy nad rezolucją i adresem do tronu dziś się ukończą. Na dzisiejszym posiedzeniu przedpołudniowym przyjęto już i w trzecim czytaniu proponowany przez komisję projekt rezolucji, o bardzo nieznacznych zmianach, nie ulega więc wątpliwości, że i projekt adresu przez komisję wniesiony utrzyma się...

Lwów, 24 września.

(3) Oto w dośłownym brzmieniu uchwalony w tej chwili adres. Porównawszy go z tekstem projektu, który przesłałem, poznacie, że nieznacznie tylko poczyniono poprawki na wniosek p. Skrzyńskiego.

Adres brzmi: Najjaśniejszy Panie! Najmilsiejszy Cesarzu i Królu! „Pozbawiony od dawna możności przemówienia do Waszej Cesarsko-Królewskiej Apostolskiej Mości, sejm Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiemi Księstwami Krakowskiemi z tém większą czyni to dziś radością, że może wynurzyć Najjaśniejszy Panie, najuniżeńszą podziękuję za zapowiedzenie nam przybycie Twoje, ten nowy dowód łaski i życzliwości, który niechybnie wzmocni węzły, łączące kraj z jego królem...

Radość nasza jest tém żywsza, że po raz pierwszy dostaje się nam w udziale zaszczyt powitania na naszej ziemi Najjaśniejszej naszej Cesarzowej i królowej.

Szczególną też wdzięczność dla Waszej Cesarskiej Mości budzi w sercach naszych to, że przyjazd ten wypadł w chwili, kiedy wzywano po raz pierwszy po dokonaniu nowego ustroju Państwa sejm krajowy poczytuje za swój obowiązek skreślić Waszej Cesarskiej Mości uczucia, jakie naznaczone krajowi naszemu w tym ustroju stanowisko w ludności naszej wzbudziło i złożyć o stóp tronu wyraz rzeczywistych jej potrzeb.

Kraj przez nas reprezentowany, część udzielnego niegdys i potężnego Państwa, pomimo losów, jakie spotkały całość naszej ojczyzny, nie przestał być organiczną częścią narodu, który przez lat 1000 spełniał i spełnia jeszcze teraz znakomite w dziejach Europy postannictwo, a chociaż niepodległy był polityczny utracił, żyje jednak pełnym życiem w gronie narodu.

Dzieje nasze i tradycje, samodzielne życie, silne niezszczerściami nie zatarte poczucie narodowe, a narazicie odrębność potrzeb wynikających z zewnętrznych stosunków kraju, jego rozległość i zaludnienie dają nam niezaprzeczone prawo do samorządu na narodowych podstawach oparte i do takiej samodzielności w życiu publicznem, bez jakiej przestalibyśmy być tém, czém nas Opatrzność mieć chciała.

Sto lat dobiega, jak kraj nasz dostał się pod berło przodków Twoich, Najjaśniejszy Panie, nigdy nie odstąpił od praw naszych, na zasadach odwiecznej sprawiedliwości spoczywających. Od chwili zaś, jak w skutek wielkomyślnego manifestu Waszej C. K. Apostolskiej Mości z dnia 20 października 1860 r., wolno nam w sprawach naszego kraju głos podnosić, nie pomijaliśmy żadnej sposobności, aby nie wykazywać odrębności warunków naszego bytu i wynikającej ztąd potrzeby odrębnych dla nas instytucji.

Dopominając się o rozleglejszy samorząd narodowy, dla kraju naszego, działaliśmy i działamy nie tylko dla dobra tego kraju, ale mieliśmy i mamy równie na względzie potęgę i pomyślność całego Państwa. Albowiem głęboko przekonani jesteśmy, że potęga i pomyślność monarchii zależy od takiego jej ustroju, któryby zapewniał swobodny rozwój naszej indywidualności historyczno-narodowej.

Szczerze pragniemy, Najjaśniejszy Panie, widzieć monarchią austryacką potężną, wolną i kwitnącą. Powitaliśmy też z najwyższą radością ugodę z krajami korony św. Szczepana, która wzmocniła podwaliny tronu monarchii.

Z tém większą zaś radością patrzyliśmy na tę ugodę, iż widzieliśmy w niej uznanie praw politycznych i historycznych, uznanie zasady, która jest nasza.

Lecz o tyle bolesniej dotknięci zostaliśmy tym, że ustawy zasadnicze z dnia 21 grudnia 1867 w wielu postanowieniach nie odpowiadają potrzebom i prawom naszym. Ustawy te wprawdzie zapewniają wolność polityczną, co też jako Polacy przyjąłmy z prawdziwą radością, lecz niejednokrotnie zapoznając nasze prawa narodowe, odrębne stosunki nasze i tylekroć objawione życzenia nasze.

Za wpływem tych ustaw, trwały pod formą konstytucyjną dawny system centralizacji, który od 100 lat prawie wywierał tak zgubne skutki na naszą społeczność. W tym to smutnym dla nas okresie oświata, niedołęgnię i tendencyjne kierowana, popadła w zaniedbanie — administracja na błędnych oparta zasadach, krepując swobodny rozwój sił materialnych i moralnych kraju, zniweczyła produkcyjną i sprządała powszechnie zubożenie ludności. Kraj nasz obawiać się musiał o swą przyszłość.

gdyby, jak dotąd było, nie miał nadal mieć prawa stanowienia o własnych sprawach i o wewnętrznych potrzebach swojego publicznego życia. Dalsze odmawianie tego prawa, zagrażałoby mu zupełnym rozstrojem.

Sejm tego kraju nie odpowiedziałby swoim obowiązkom, zawiódłby położone w nim zaufanie Waszej Cesarzkiej Mości i narodu, gdyby zataił tę prawdę i swoje w obec tego niebezpieczeństwa obawę, gdyby wszelkimi legalnymi środkami nie starał się o zapewnienie krajowi należnego mu autonomicznego stanowiska.

W tym duchu postępując, czyni sejm Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkim Księstwem Krakowskim w drodze konstytucyjnej odpowiedni wniosek.

Do Ciebie zaś, Najjaśniejszy Panie, Najmiłostwiejszy nasz Cesarzu i Królu, udajemy się z uniozoną prośbą, abyś łaskawie uwzględnił racjonalne życzenia i potrzeby kraju naszego. W Twojej głębokiej mądrości, w Twojej najwyższej sprawiedliwości i w opiekuńczej a równej dla wszystkich troskliwości pokładamy, Naj. Panie, naszą główną nadzieję i ufność.

Składając u stóp tronu Waszej C. K. Apostolskiej Mości zapewnienie naszej niezachwianej wierności, wołamy z pełnego serca:

Oby Bóg Ciebie najmiłostwiejszy Cesarzu i Królu i dostojny dom Twój ochraniał i błogosławił.

Lwów, 25 września. *)

(7) Ministerjum wszelkie wyteża siły, aby zapobiedz wyjazdowi cesarstwa do Galicyi. Od trzech dni, skoro tylko rozpoczęły się obrady nad rezolucją i adresem, puszczono między posłów pogłoski, że w razie uchwalenia tych projektów, sprzeciwi się gabinet wyjazdowi monarchy, albo ustąpi. Wiadomość ta nie mogła skłonić sejmowi do odstąpienia od postanowienia. Rezolucja i adres zostały uchwalone prawie jednogłośnie według wniosków komisji. Głosowali przeciw nim hr. Gołuchowski i kilku podległych mu urzędników. Za rezolucją głosowali — podnieść to winienem — arcybiskup Wierchowski, księstwo i wiościanie. Zaraz po uchwaleniu rezolucji otrzymał marszałek krajowy zawiadomienie, że łatwo być może, iż przyjazd cesarski nie przyjdzie do skutku. Rządowi należy na przeprowadzeniu ustawy wojskowej w Radzie państwa. Mniemają, że tylko dzisiejsze ministerstwo zdoła ją przeprowadzić, dla tego chce korona utrzymać u steru. Wczoraj też już wydał marszałek polecenie przygotowania telegramów do marszałków rad powiatowych, by do Lwowa niejeżdżali, gdyż cesarz nie przyjedzie. Wczoraj wieczór zawiadomił marszałek namiestnik, że przyjazd cesarski, co najmniej, odroczone zostanie. Skutkiem tego zarządził marszałek na dziś posiedzenie.

Wyjazd delegacji sejmowej wraz z marszałkiem i biurem marszałkowskim, zapowiedziany na dziś rano, został więc odroczone. Dziś rano otrzymali naczelny biuro zawiadomienie urzędowe od namiestnika, że przyjazd cesarski został odroczone. Zdaje się więc z wszystkiego, że ministerstwo zdołało w końcu odnieść zwycięstwo i zmusiło cesarza, który wbrew jego woli chciał jechać do nas, do odstąpienia od tego zamiaru. Panowie ministrowie wielką na siebie wzięli do odpowiedzialności. Krok ich może popchnąć kraj na drogę jeszcze większej przeciw nim opozycji. Stosunki są teraz tego rodzaju, że jeśli istotnie prawdą jest, iż ministerstwo dzisiejszego sprawka jest powstrzymanie monarchy od odwiedzenia Galicyi, dnie tego ministerstwa za polizone uważać należy.

(P.S.) W tej chwili odczytał marszałek w sejmie pismo namiestnika, zawiadaniające, że cesarstwo nie przyjadą teraz do Galicyi. Pismo to nie podaje ani powodów odroczenia tej podróży, ani czasu, do którego odroczone została. Smółka w skutek tego postawił wniosek, abt także odroczyć wybory delegatów do rady państwa. Wniosek ten upadł. Wybrano do rady państwa w miejsce tych posłów, którzy poskładali mandaty: Hubińskiego, Agopowicza, Grocholskiego, Jabłonowskiego, Gnońskiego, Bocheńskiego, Forosiewicza, Hallera (ale ten mandatu nie przyjął), Czaczkowskiego i Makowicza.

Wiedeń, 25 września. *)

W skutek narady ministerjalnej podróży cesarza do Galicyi zostaje stanowczo zaniechana, w chwili gdy znaczniejsza część dworu, była w drodze do Krakowa. Krok ten niepolityczny, którego następstwem ciężko zaważa na losach Austrii, jest dziełem p. Bensta i jego niemieckich kolegów. Nieobecność hr. Andrassego, który się od wszystkich usunął, przyczyniła się do zwycięstwa polityków uroczystości strzeleckiej, którzy skompromitowali silnie powagę korony, mieszając ją do swych stronnichych poglądów. Aby rzecz całą uporządkować, wystawiają jako powód zaniechania podróży adres i rezolucję galicyjskiego sejmiku: jest to wierutnem kłamstwem, gdyż jeszcze mowy o adresem nie było, kiedy już ministerstwo dokładało wszelkich usiłowań, aby do podróży nie dopuścić. Adres stał się dogodnym pretekstem; sprawiło to jednakże wielki popłoch w Lwowie, jak tu dzisiejsze telegramy doniosły, i pewnie stronnictwo intrzyguje w sejmie, aby adres cofnąć, tak jak gdyby w tém leżała cała przyczyna niechętnego usposobienia ministrów. (Pomimo to adres, jak z poniżej zamieszczonych korespondencji lwowskiej się okazuje, został uchwalony. Przyp. Red. Dzien. Poz.)

Na odbyty dziś radzie ministerjalnej postanowiono zrazu rozwiązać sejm galicyjski i ucieść się do bezpośrednich wyborów do rady państwa. W skutek tego ks. Auersperg, prezes rady ministrów, widząc dobrze, do jakiego zamętu to wszystko prowadzi, podał się do dymisji i takową otrzymał. Hr. Taaffe, prezydent rady ministrów nie przyjął. Inne dymisje ministrów są jeszcze oczekiwane. Hr. Gołuchowski ma otrzymać uwolnienie, na jego miejsce zaproponowany Feld. Lieut. Gablentz. Przesilenie ministerjalne trwa dotąd; jeżeli polityka p. Giskry, wyciągająca kolejno wszystkich na drogę opozycji, dłużej się utrzyma i odnieść zwycięstwo, wtedy rzeczy w Galicyi dojdą do ostatniego naprężenia. Polityka zasłapania, uprzedzenia zupełnej nieudolności nie może jednakże długo wytrwać i w nader krótkim czasie spodziewać się można ustąpienia całkowitego teraźniejszego gabinetu, ale że wrazenie, sprawione zaniechaniem podróży do Galicyi, naprawić się nie da, weź z zobopólnego zaufania został stargany i wszystko wyjść musi na korzyść skrajnej opozycji.

Wiedeń, 26 września.

Nadzieje, jakie przywiązywano do podróży cesarskiej, okazały się złudnemi. Cesarz postanowił odroczyć swoją podróż do Galicyi, w skutek czego cofnięto wszelkie przygotowania. Nawet służbę i żandarmerją dworską (Hofburg-Gendarmen), wysłaną przed wczoraj do Krakowa, odwołano na powrót do Wiednia. Hr. Gołuchowski, powołany rozkazem cesarskim, na dziś tu przybył. W obec tak raptem i tak radykalnie zmienionej sytuacji zdawałoby się zbystceć, śledzić przyczynę tego niepowodzenia, w naszym jednak położeniu, zawiśnięm wszędzie i zawsze od drugich, gdzie chodzi o sprawy publiczne, nie od rzeczy będzie naszkicować pobieżnie zapytrwanie się sfer rządowych i parlamentarnych niemieckich. Zaczniemy od ostatnich: Rozburzone są one do wysokiego

stopnia ekspektoracyami posłów niektórych w sejmie galicyjskim, które były wymierzone przeciw Niemcom. — Uważają w tym czy z umysłu czy bezwiednie obrażę żywo i szepczą całego... podczas kiedy u nas nikt innych Niemców nie ma na myśl, jak tych, którzy lub rządzą lub dążą do hegemonii w Austrii. Potem tak się zacietrzewili mowami sejmowemi, że na żądania stawiane czy w adresem, czy w rezolucji i prawie nie zważali, tylko sobie wbiły w głowę tę jedną myśl, że Polacy bez różnicy barwy politycznej uważają istnienie Austrii i jako „złe potrzebne“ do celów czysto narodowo polskich; że więc wszystkie ustępstwa, jakich im dą chcieli, nosiłyby cechę prowizoryczną... ad feliciora tempora; — a nakoniec, że żądają i za wiele i nieprawnie, bo ich delegacja partycypowała w obradach reichsratu. Co do sfer rządowych i dworskich trzeba powiedzieć prawdę, że nie tak ich nie dotknęło, jak częste powtarzanie przeszłości i przyszłości „Polski“ w sejmie galicyjskim a w ostatniej potencji i austriackim. Nie rezolucja, nie adres sprawiły w kołach najwyższych złe wrazenie, które spowodowało cofnięcie projektu podróży, ale że się tak wyrażę Diapason muzyki — nie-austriacki.

Do zrozumienia tego, trzeba niezapominać, że Austrija zawsze na solidarności grzechu rozbiorowego ogląda, i z nią liczyć się musi... przynajmniej dopóki słaba i kiedy chodzi o dodatnia podług niej (a ujemną podług innych), stronę tej kwestji.

Za złe wzięto w sferach ministerjalnych namiestnikowi, że w mowie (jako poseł), w której zbijał myśl federacyjną, nie umiał znaleźć lepszego argumentu, jak ten: że Polacy łączyć się nie mogą z innymi; bo mają swoich braci po za granicami Austrii, i że mogą rachować na lepszą przyszłość, choć ta jeszcze okryta mgłą. To wypowiedzenie namiestnika austriackiego w ogromny kłopot wprowadziło sferę wysoką... Już boją się kolizji, a co najmniej reklamacyi. Twierdzą też na seryo, że hr. Gołuchowski ma być usunięty, i zastąpiony albo przez ministra rolnictwa, albo generała Gablentza. — Mówią znowu, że na posła Ziemiakowskiego zwrócono uwagę, jako najodważniejszego za reichsratem i ministerjum. To wszystko jednak jeszcze konjektury. — Na końcu dodam, że pozytywne wiem, iż Niemcy bali się, by Polacy nie sformułowali swych postulatów w kilku słowach: Chcemy dualizmu, jak z tamtej strony Litawy... vide Kroacya. Na to było trudno odpowiedzieć, cieszą się teraz, że szerokie rozprawy rozwiodły rzecz, i pozwoliły im przejść na pole dysertacyi teoretycznych. Na postawioną rdzennie kwestyą „co Węgry kroatom, to wy nam,“ bardzo trudno było odpowiedzieć negacyją równorzędności dualizmu. Mówiono i o rozwiązaniu sejmie, ale w obec faktu, że sejm dopełnił wyborów reichsratowych, nie ma właściwego powodu do represji.

Ks. Auersperg podał się do dymisji. Ma to być jakiś osobisty powód niechęci do kanclerza.

Paryż, 24 września.

Z. Jak to łatwo było przewidzieć, wiadomość o wkroczeniu wojsk tureckich do księstw nadnaddunajskich okazała się fałszywą. Gdyby Francja była się zdecydowała na pełnienie Turcji w tę stronę (bo trudno przypuścić, by się Turcja sama na coś podobnego odważyła), mogłyby to chyba z jej strony być krok obrachowany na rzucenie Anglii, wbrew jej woli, w wir wypadków; obrachowany na zmuszenie tego ostatniego państwa do zbliżenia się do Francji; środek to tak hazardowy, iż o ile mógłby w razie udania się za mistrzowski uchodzić, o tyle byłby za szaleństwo poczytany w przeciwnym wypadku. Nie tajemno tu w dobrze poinformowanych kołach, że między innymi wojennymi planami na tuileryjskim dworze i plan zapalenia kwestji wschodniej miał od czasu powrotu ks. Napoleona ze Stambułu kilku stronników. P. Bourrée, ambasador francuski w Turcji, między innymi do nich należał; wiązano wówczas — jakem o tém napomykał — z myślą wojny ogólnej, jakaby ztąd niechybnie wynikać musiała, i myśl podniesienia polskiej sprawy; ostrożność jednak, jaką się sam cesarz szczególniej od lat dwóch odznacza, przeważała przeciwne usiłowania. Ks. Napoleon zupełnie się od polityki odsunął i zamysłał nawet zimować w Prangins, a pan Bourrée o mało co dymisji nie otrzymał a może nawet jeszcze otrzymał pod naciskiem nieprzyjacielskiego mu angielskiego ministerstwa. Cesarz stracił ducha przedsięwziętego, co mu przez lat tyle zapewniał tryumfy i na żaden krok stanowczy z tej strony zdecydować się nie chce. — Ks. Napoleon, bez hałasu, ale systematycznie likwiduje wszystkie interesa, jakie mógł mieć i ma we Francji: Cela n'apas plus d'importance que cela n'en a, mais c'est toujours quelque chose, powiadał mi wczoraj jeden z bywałców w Palais-Royal i mających z dworem księcia stosunki.

Szczerzy przyjaciele cesarstwa — a są tu jeszcze tacy, choć nieliczni, nawet po za urzędowym światem — cieszą się niezmiernie z rewolucji w Hiszpanii i wybuch jej w obecnej chwili za łaskę Opatrzności uważają. — Przewaga zdania cesarzowej w radzie napoleońskiej stała się była ostatnimi czasy tak znaczną, iż jak dobrze poinformowani twierdzą, zawarcie francusko-hiszpańskiego przymierza było już bliskiem. Niezwyczajnie uroczyste przyjęcie hrabstwa Girgenti, umówiony i w najdrobniejszych szczegółach przygotowany już zjazd w San-Sebastian i w Biarritz, były to przymierza tego jakoby uroczyste zapowiedzie i przedgodni plan; jak Deus ex machina, jak teatralny zwrot wybuchu a raczej wyskoczyć z głębi przepaści hiszpańskie powstanie, i nad brzegiem jej zatrzymało cesarza: Dieu soit loué! wykrzyknęli szczerzy bonapartystowskie sekiarce i wolniejsie odetchnęli pierściami.

Nie wiem czyście zauważyli, iż poniedziałkowy Monitor, słowo w słowo w ten sam sposób co i korespondent wasz w wili, wytlomaczył powód odwołania przez cesarza zjazdu z królową Izabellą: cesarz, niespodziewanym tym wypadkiem nagle jakby błyskawicą oświecony, cofnął się przed udecydowanym już krokiem, który go mógł być na przyszłość związać, i w obec hiszpańskiego ruchu, którego potęgi jeszcze nikt nie zna, skompromitować... Ostrożność i gotowość na wszystko to pierwsza zasada rządzenia u tego monarchy, co tak długi konspiracyjski przeżył karyerę. Zauważano 19 i 20 tm. w Biarritz, iż cesarzowa, jakkolwiek się pokazywała, była nadzwyczajnie bladą i zmienioną, jakby od wewnętrznej irytacji i gwałtownie stoczonej walki. Unosząca się bardziej popędami, niż na dłuższy czas obrachowanymi widokami, ta południowej krwi pani sądzić się zdaje, iż obecna chwila właśnie jest najstojniejszą do zasłużenia się Bogu i legitymizmowi, podając w tak krytycznym wypadku rękę zachwianej na swym tronie katolickiej królowej. Nie dziwnego, iż u jej małżonka przeciwne przemawiają zdania. Na domiar oburzenia tutejszego klerikalnego stronnictwa Monitor, który w danym czasie ręk katolickich Bułgarów w rewolucyjnym nazywał, chrzci obecne powstanie hiszpańskie mianem ruchu postępowego stronnictwa (mouvement progressiste). Pobliżsiowista ta Monitora i zle ukryte sprzyjanie jego pronunciamentom cieszy nawet liberalne organa.

Ze względu więc na wpływ, jaki wywarło i wywrze w tak ważnej jak dzisiejsza chwila na wewnętrzną walkę

influen cyi na francuskim dworze, powstanie hiszpańskie jest szczęśliwym dla Francji wypadkiem, a jeżeli się utrzyma, wyjdzie znacznie i Włochom na korzyść, które nie mało były zagrożone.

Nie będę tu opisywał tak mało jeszcze znanych szczegółów powstańczego na Iberyjskim półwyspie ruchu — tych z nich, co się prawdziwemi okazały, przedź odemnie udzielił nam telegraf. Nie chcę również stawać się bezmyślnym echem krążących tu miliona najprzebieższych poglądów. Co dotąd z chaosu wiadomości wypływa, sądzić może jednakże, że ruch jest poważniejszy i na większą przedsięwzięty skalę niż te, co ostatnimi czasami poprzedziły. Królowa Izabella nie może, czy nie ma odwagi dostąpić się do Madrytu. Wczoraj była już w wagonie i przesiadła się tam pięć kwadransy, o 10ej wieczorem do San-Sebastian wróciła. Marszałek Concha, znany w Hiszpanii stronnik cesarza Napoleona a dzisiejszy szef niekonstytuowanego jeszcze w Madrycie gabinetu, namawia królową do próbowania jeszcze błąganych w obec Francji kroków — cesarz jednak unika wszelkiego bezpośredniego z dworem królowej zetknięcia, a depesze wprost do swjej ambasady w Madrycie przesyłać usituje: na nieszczęście wracają one niewerzone, z powodu przerwanych prawie na całej przestrzeni Hiszpanii komunikacyi.

Nowiny z nad granicy hiszpańskiej przybywają liczne i coraz to groźniejsze. W chwili kiedy piszę, najważniejszą z nich jest ucieczka do Francji całego prawego gabinetu usuniętego p. Gonzales-Bravo. W tej chwili nadeszła depesza, donosi że przybyli na francuską stronę, do St. Jean-de-Luz, pp. Bravo, Orovio, b. minister finansów; Catalina, minister oświecenia; Rubi, minister kolonii. W ślad za tymi panami przybywają do St. Jean-de-Luz, p. Azagola, minister sprawiedliwości, siostra króla-małżonka i wiele innych znakomitości. Trzeba żeby ruch był groźny, by tak powszechnie sprawował, w najbardziej uporczywych kołach, popłoch. W Madrycie ministrem jest dziś sam jeden p. Concha; reszta ministerjalnych posad nie zajęta, wyższy posady ministra marynarki, którą jeszcze tenże sam marszałek Concha zajął. Królowa, w razie gdyby do abdykacyi przyszło, gotowa raczej w ręce Don Carlosa złożyć koronę, aniżeli narażać na szwank zasadę monarchiczną, ustępując władzy mniej popularnemu kandydatowi. Ruch między Karlistami wielki.

Jaki jest „kolor“ samego ruchu w Hiszpanii? Wolno było dotąd się domyślać i do dziś dnia, oprócz odezw pułkownika Baldrych, dowodzącego powstaniem w Katalonii, która jest całkowicie radykalną, żadnego wyraźnego dokumentu nie było. Pułkownik Baldrych jest zaś bez ogródki anty-dynastyczny, jeśli nie anty-monarchiczny; żąda powstającego głosowania nad przyszłą formą rządu. Odezwy madryckiego komitetu bezbarwne, zarówno jak i rewolucyjny tajemny dziennik Wiadomości, który w niedziele, bez oznaczenia miejsca druku, wychodził zaczął. W ostatniej chwili powiadają mi że źródła, które może być dobrze poinformowane, że marszałek Serrano i generał Prim (o którym Patrie nie słusznie twierdzi że jest w Londynie) ogłosili tymczasowy rząd narodowy, do składu którego wchodzi wraz z trzecią osobą, której nazwisko dotąd nie znane.

Jaka politykę przyberze Francja w obec ruchu w Hiszpanii, jeśli się rozwinię jak obiecuje? Oczywiście, że popierać będzie stronnictwo jak najradykałniejsze, to jest takie, co do umi z Portugalią bezpośrednio, czy pośrednio prowadzić będzie. — Sympatje cesarza Napoleona dla iberyjskiej unii i dla braganckiej dynastji nie są tajne nikomu. Ruch depesz między Paryżem a Lizboną jest wielki.

Mowa króla pruskiego, miana na bursie w Hamburgu, uspokoiła tu tych, co uspokojenia pragną. Chwila obecna jednak zdaje się pewne przeciągnięcie się wypadków w środkowej Europie zapowiadać.

PRUSY.

*Berlin, 27 września. Dzienniki tutejsze zajmują się, prócz wypadków hiszpańskich, głównie sprawą galicyjską, zaniechaniem podróży cesarza Franciszka Józefa do Galicyi, wystąpieniem księcia Auersperga z gabinetu ministerstwa przedlitawskiego i uchwałą adresu i rezolucji przez krajowy sejm galicyjski. Kreuz Ztg powiada pod tym względem w artykule wstępnym, co następuje: „Austriacki gmach konstytucyjny, składający się z skrzydła cislitawskiego i zalitawskiego i z delegacyi, łączących od biedy obydwa te skrzydła, zdaje się w postawach swych się wzruszać. Czesi, którzy nie biorą udziału ani w radzie państwa ani w sejmie pragskim, najpierwsiymi byli, którzy nieprzyjaźnie wystąpili przeciwko obecnemu ukształtowaniu spraw w Austrii; sierzają się oni dziś więcej, niż kiedykolwiek i pragnęliby powrócić Belcrediemu; czyli innymi słowy: odrzucają dualistyczną konstytucję cesarstwa i żądają w miejsce tej federacyi. Rząd nareszcie wystąpił surowo przeciwko opozycji czeskiej, mianowicie przeciwko prasie czeskiej, lecz dotąd bez widocznego skutku. Co gorsza, Polacy galicyjscy przyłączyli się w najnowszym czasie do Czechów. Wprawdzie, jak się to czytelnicy nasi wczoraj dowiedzieli, Smolki jasny wniosek, ażeby dla królestwa Galicyi wyjednać podobne stanowisko w Cislitawii, jakie Węgry posiadają, upadł w galicyjskim sejmie; natomiast przyjęto rezolucję, która nie mniej nie więcej żąda, jak ścisłego federalistycznego przeobrażenia Cislitawii lub Austrii zachodniej. Rezolucja ta bowiem domaga się dla Galicyi samodzielnego uregulowania wszelkich spraw handlowych, wielkiej części prawodawstwa, własnej sprawiedliwości, własnego szkolnictwa, własnego kanclerza nadwornego, własnego systemu dla finansów krajowych itd. — Żąda, na które i tak nazwane „stronnictwo szlacheckie“ w Galicyi, przystało. Cóż zatem dalej? Przedstawia się bardzo prosta alternatywa: albo rząd podejmie także i przez Polaków rzuczoną mu rękawicę i wda się we walkę, która wiele wytrwałości wymaga — albo też system Beusta ustąpi, przynajmniej w połowie cislitawskiej, znowu miejsca systemowi Belcrediemu, zarówno czy z panem Beustem, czy bez niego. Już w najbliższym czasie otrzymać musimy wiadomość, za którą z tych dwóch dróg cesarz austriacki się zdecydował.“ Na innem miejscu nazywa organ feudalistów niemieckich uchwalenie adresu i rezolucji „lojalną rewolucją“, przez którą Polacy dojdą chcieli do autonomii w Galicyi z pogłębieniem swiowli rusińskiego i z nadwężeniem w zgnębny sposób cislitawskiego związku kraju. Również i Nord-deutsche Allgemeine Zeitung oburza się na żądania sejmiku galicyjskiego i cieszy się, że je cesarz odrzucił.

Najjaśniejszy Pan wyjeżdża, jak słychać, jutro, w poniedziałek dnia 28 bm., wieczorem o godzinie 10³⁰, na kolei anhaltyskiej do Baden-Baden. GJMność przybędzie w wtorek z rana o godzinie 9³⁰ do Frankfurtu n. M., wyjeżdża zamtąd o godzinie 10¹⁵ pociągiem pospiesznym w dalszą drogę i przybędzie po południu o godzinie 3 minut 20 z południa do Baden-Baden. Jak długo król tam zabawi, dotąd nie jeszcze nie postanowiono pewnego. W orszaku królewskim w tej podróży znajdować się będą: generał-adjutant Treskow z gabinetem wojskowym, tajny radca gabinetowy Mübler z gabinetem cywilnym, adjutant przyboczny pułkownik baron Steinaecker i major książę Antoni

Radziwiłł, reprezentant ministerstwa spraw zagranicznych — prawdopodobnie rzeczywisty tajny radca legacyjni Altmosen — generał lekarz doktor Lauer i tajny radca dworski Borck.

Podług najnowszych wiadomości z Varzinu stan zwłoczenia prezesa ministerstwa hrabiego Bismarcka się polepsza. Mianowicie ma hrabia lepszy sen. Przed połową jednak dziennej kanclerz nie przybędzie do Berlina.

Członkowie ministerstwa odbywają prawie codziennie rady ministerjalne pod przewodnictwem ministra handlu barona Heydta, na których roztrząsane bywają projekty do prawa, mające być przedłożone pod obrady sejmiku pruskiemu.

Marszałek dworu JKWysokości księcia następcy tronu, Gans Edler na Putlitz, i żona jego, mistrzyni ceremonii, księżniczka następczyni tronu, występują z dniem 1 października z zajmowanego dotąd stanowiska. Marszałkiem tronu księcia następcy tronu ma zostać, jak donosi Zeitung, s. Correspondenz, dotychczasowy adjutant osobiisty księcia hrabia Eulenburg.

Generał jazdy i gubernator Berlina hrabia Walderser wyjechał do Brandenbura na przyjęcie cara rosyjskiego.

Pułkownik i dotychczasowy szef sztabu generalnego korpusu, Kreuski, przydzielony obecnie do sztabu generalnego armii, udał się za dłuższym urlopem nasamprzód Bukaresztu.

Kreuz Zeitung powatpiewa, ażeby obsadzenie sady prezesa najwyższej izby obrachunkowej nastąpić miało przed powrotem prezesa ministerstwa hrabiego Bismarcka do Berlina.

Car rosyjski przybył dziś z rana krótko przed godziną 9 do Poczdamu. Na dworcu przyjmował go JKM. król Wilhelm, książę następcy tronu, księżka Karól, książę Karól, Albrecht i Adalbert w mundurach rosyjskich poselstwo rosyjskie, księżka Bühnen, hrabina Kutuzowa, feldmarszałek hrabia Wrangel, prezes rejencyjny Kamara i wielu oświeców. Obaj monarchowie udali się w jedną stronę do Poczdamu, a książę następcy tronu w drugim kierunku, jeździe z dworca kolei żelaznej do Lustgarten, gdzie usiłowała być przybytna kompania gwardji, nad którą hr. Kuchnowski przejął dowództwo. Później odbyło się przedstąpienie księżniczek w sali marmurowej. Na dworcu królewskim i w Lustgartenie zebrała się znaczna liczba ludności. Car miał na sobie pruski mundur jeneralski z wstęgą szlacheckiego orderu orła czarnego. Po przyjęciu wizyty króla Wilhelma, gościł się car z swym orszakiem, tudzież z oficerami państwowymi, generałem hrabią Walderserem i pułkownikiem Schwallenitzem, do kaplicy rosyjskiej w kolonii Aleksandrowskiej. Gdzie był obecny na nabożeństwie. Później oddał car wizytę królowej wdowie i księżetom krwi. O godzinie 4 Par dany był w zamku miejskim obiad familijny i parę teatrów stołowych marszałkowskim. O godzinie 7 było przedstawienie teatralne w nowym pałacu, gdzie dano także herbacianą i kolacyę.

FRANCJA.

*Paryż, 25 września. Według najnowszych wiadomości duch armii królowej Izabeli jest znakomity i, zdaje się, podnosi się w miarę, jak rewolucya upada. Marszałek Manuel de la Concha ma 20 batalionów piechoty i kilka pułków konnicy i artylerji. Novalesch zaś ma 15 batalionów piechoty, 16 pułków konnicy, 28 dział i stoi w okolicy Sewilli. Wzięcie Santander uważa rządza „wielkie i święte zwycięstwo“, urzędowe depesze opiewają, że insurrekcja uchodziła na łodziach morzem. Santander jest miastem portowem liczącem 25,000 mieszkańców, którzy dotąd, jak zwykle w większych miastach, w rewolucji wcale żadnego udziału nie wzięli. Królowa hiszpańska miała polecenie się cofnąć, hr. Girgenti ażeby Paryż nie opuszczała, z obawą podobno, żeby jej powstańcy na tron nie podnieśli. Wstanie, które wybuchło w Legrono, zasługuje o tyle uwagi, że miasto to jest stolica Epartery. Niepewna jest jeszcze, czy powstańcy zajęli Ciudad Real, natomiast nie czyniło dotąd żadnych postępów; królowa pozostaje jeszcze w San Sebastian, a pierwsze familie moderados, wynoszą się za granicę, by uniknąć nieprzyjemności, jakiego ich rewolucya mogła wystawić. Król Francisz z Pauli żowi rybę w San Sebastian, jak niektóre pisma ryzyk utrzymują i nie pyta się wcale, o treść depesz. Wnoszą także z Madrytu, że mimo stanu oblężenia szery między ludnością niechęć do dynastji. Francuski posł Merrier, jest dotąd tego mniemania, że książę Montpensier stoi w ścisłym związku z wybuchem i popiera takowy; to samego zdania jest hiszpański poseł Mon.

Paryskie dzienniki inspirowane przez ministerstwo spraw zagranicznych zapewniają, że z Prusami żyje Francja w przyjaznych stosunkach, jak dawniej. Liberté i s. ze, że francuska Brygada, która stoi załoga w Rzymie, być zastąpiona inną. Dowództwo naczelne pozostanie jednak w ręku generała Dumont.

Do Koeln. Ztg piszą, że rząd tuileryjski radzi się dowódcy wiedeńskiego, ażeby popierał polskie sprawy w Galicyi.

Hrabina Reuss, która poszła za generała Prima, przybyła wczoraj do Paryża.

Telegramy.

Monachium, 27 września. Wczoraj przybyli tu hrabia Paryża, książę i księżka Joinville i książę i księżka Koburg-Cohary, by wziąć udział w uroczystości ślubu księżniczki bawarskiej Zofii i księcia Alençon w Possenhofen. — Obaj synowie wicekróla egipskiego, którzy wczoraj z Wiednia przybyli, udadzą się po dwudniowym pobycie w dalszą do Paryża podróż.

Wiedeń, 26 września. Debatte i Tagblatt dają wiadomość, że W. Porta złożyła obcym mocarstwom oświadczenie, iż przygotowania do nowej wyprawy ochotników w Rumunii trwają bezustannie i że przeto rząd recki powinien temu stanowi zapobiedz i czuwać nad lością państwa.

Wiedeń, 27 września. Wiener Ztg ogłasza cesarskie pismo odrębne do prezesa ministerstwa, księcia hr. Auersperg, przyjmujące jego dymisję obok uznania jego zasług. — Drugie pismo odrębne do hr. Taaffe poleca mu, aby nadal sprawował urząd zastępcy prezesa ministerstwa. — Według dzienników rannych wniosł namiestnik galicyjski hrabia Gołuchowski o swe uwolnienie. Neue freie Presse donosi, że nuncyusz papieżki, msgr. Falcinelli ma być odwołany z Wiednia a w zamian zamianowanie hrabiego Trautmannsdorff ambasadorem przy Stolicy świętej zastąpiony przez nuncyusza pojedynczego.

Wiedeń, 27 września. Neue freie Presse donosi, że synowie wicekróla egipskiego bez interwencji ambasadora tureckiego mieli posłuchanie u cesarza. — Ambasadora tureckiego Haydar effendego, udającego się na urlop, zastępować będzie Ali bey.

Kopenhaga, 26 września. Wojenna fregata parowa „Jylland“ udała się z adjutantem króla Meldahl do dyspozycji w księcia Aleksęgo. Cała załoga okrętu „Aleksander Newski“ ocalała z wyjątkiem 5 ludzi, pomiędzy którymi znajdują się porucznicy Gildenbund i Zorin.

*) Powtórzone z nazw w Dzienniku i odczasku Dzien. Pozn.

Kopenhaga, 27 września. Według nadeszłych tu wiadomości prywatnych uważa się za zupełną straconą. Konsul rosyjski...

Kopenhaga, 27 września. Według nadeszłego do tegoż p. Aleksandra Newskiego za zupełną straconą. Konsul rosyjski...

Petersburg, 25 września. Minister skarbu p. Reun odjechał w środę na Kremeneczk do Petersburga;...

Paryż, 25 września. Monitor donosi, że w Barcelonie od 23 bm. dzięki środkom zaradczym władz, spo...

Paryż, 25 września. Patrie, France i Etenard konstatają zgodnie, że nadeszłe dziś wiadomości...

Paryż, 26 września. Temps potwierdza wiadomość o przybyciu Serrano do Kordowy;...

Paryż, 26 września. Według doniesień z nad granicy prowincji Rio jest pod bronią. Pułkownik Rada stoi na...

Paryż, 27 września. Wiadomości z nad granicy hiszpańskiej przybyły donoszą: Serrano stoi w bliskości Kordowy;...

Paryż, 27 września. Bezpośrednich z Madrytu donoszą, że Novaliches nie był je...

Paryż, 27 września. Według Gaceta de Madrid, 24 września. Urzędowa Gaceta de Madrid...

Paryż, 25 września. Według Gaceta de Madrid, 24 września. Urzędowa Gaceta de Madrid...

Paryż, 25 września. Według Gaceta de Madrid, 24 września. Urzędowa Gaceta de Madrid...

Paryż, 25 września. Według Gaceta de Madrid, 24 września. Urzędowa Gaceta de Madrid...

Paryż, 25 września. Według Gaceta de Madrid, 24 września. Urzędowa Gaceta de Madrid...

Paryż, 25 września. Według Gaceta de Madrid, 24 września. Urzędowa Gaceta de Madrid...

Paryż, 25 września. Według Gaceta de Madrid, 24 września. Urzędowa Gaceta de Madrid...

Paryż, 25 września. Według Gaceta de Madrid, 24 września. Urzędowa Gaceta de Madrid...

Paryż, 25 września. Według Gaceta de Madrid, 24 września. Urzędowa Gaceta de Madrid...

Paryż, 25 września. Według Gaceta de Madrid, 24 września. Urzędowa Gaceta de Madrid...

Paryż, 25 września. Według Gaceta de Madrid, 24 września. Urzędowa Gaceta de Madrid...

Paryż, 25 września. Według Gaceta de Madrid, 24 września. Urzędowa Gaceta de Madrid...

Paryż, 25 września. Według Gaceta de Madrid, 24 września. Urzędowa Gaceta de Madrid...

Paryż, 25 września. Według Gaceta de Madrid, 24 września. Urzędowa Gaceta de Madrid...

Paryż, 25 września. Według Gaceta de Madrid, 24 września. Urzędowa Gaceta de Madrid...

Paryż, 25 września. Według Gaceta de Madrid, 24 września. Urzędowa Gaceta de Madrid...

Paryż, 25 września. Według Gaceta de Madrid, 24 września. Urzędowa Gaceta de Madrid...

Paryż, 25 września. Według Gaceta de Madrid, 24 września. Urzędowa Gaceta de Madrid...

Paryż, 25 września. Według Gaceta de Madrid, 24 września. Urzędowa Gaceta de Madrid...

Paryż, 25 września. Według Gaceta de Madrid, 24 września. Urzędowa Gaceta de Madrid...

Paryż, 25 września. Według Gaceta de Madrid, 24 września. Urzędowa Gaceta de Madrid...

Paryż, 25 września. Według Gaceta de Madrid, 24 września. Urzędowa Gaceta de Madrid...

Paryż, 25 września. Według Gaceta de Madrid, 24 września. Urzędowa Gaceta de Madrid...

Paryż, 25 września. Według Gaceta de Madrid, 24 września. Urzędowa Gaceta de Madrid...

Paryż, 25 września. Według Gaceta de Madrid, 24 września. Urzędowa Gaceta de Madrid...

Paryż, 25 września. Według Gaceta de Madrid, 24 września. Urzędowa Gaceta de Madrid...

Paryż, 25 września. Według Gaceta de Madrid, 24 września. Urzędowa Gaceta de Madrid...

Paryż, 25 września. Według Gaceta de Madrid, 24 września. Urzędowa Gaceta de Madrid...

Paryż, 25 września. Według Gaceta de Madrid, 24 września. Urzędowa Gaceta de Madrid...

Paryż, 25 września. Według Gaceta de Madrid, 24 września. Urzędowa Gaceta de Madrid...

Paryż, 25 września. Według Gaceta de Madrid, 24 września. Urzędowa Gaceta de Madrid...

Paryż, 25 września. Według Gaceta de Madrid, 24 września. Urzędowa Gaceta de Madrid...

Paryż, 25 września. Według Gaceta de Madrid, 24 września. Urzędowa Gaceta de Madrid...

Paryż, 25 września. Według Gaceta de Madrid, 24 września. Urzędowa Gaceta de Madrid...

dawać się będzie prezes ministerstwa, minister sprawiedliwości i skarbu. — Jzby zbiorą się, jak słycać, w dniu 26 listopada.

London, 26 września. Według nadeszłego do Times z Nowego Jorku telegramu z dnia 25 b. m. odpłynął parowiec „Dumbarton“ na wybrzeża Hiszpanii, mając na pokładzie pewną ilość broni, przeznaczoną dla powstańców.

Bruxela, 27 września. Według nadeszłych tu wiadomości odbył się w bliskości Akwisgranu pojedynek pomiędzy pp. Rochefort i Ernestem Baroche. P. Rochefort lekko, p. Baroche dość ciężko zraniony został.

Bukareszt, 22 września. Uchwalony przez izbę projekt kolei żelaznych przedłożono dziś sekcjom senatu a jutro przyjdzie pod publiczną dyskusją. — Dziś o godzinie 5 otworzył książę Karól pierwsze roboty około nowej kolei żelaznej w obecności ministerstwa i przedsiębiorcy jeneralnego dr. Strousberga.

Bukareszt, 23 września. Onegdajszej nocy usiłowała banda Bułgarów przebyć pod Olenicą Dunaj, lecz rozprószona została przez rumuńskich żołnierzy nadgranicznych.

Waszyngton, 16 września. (Parowcem „Scotia“). Prezydent Johnson przyrzekł deputacji z Tennessee, że tamże przysła wojska dla przywrócenia porządku. — Republikańskie w stanie Maine zwyciężyli przy wyborach do sejmiku większością 18,000 głosów. — Doniesienia zbożowe z Zachodu brzmią pomyślnie. — Obiega pogłoska, że p. Seward układa się z Meksykiem o zakupno Sonory i Finalory. — Powtórny wybror Butlera nie przeprowadzono. — W stanie Louisiana przypuszczono negra jako członka senatu. — Natomiast odmawia izba reprezentantów stanu Georgia każdemu prawu do wyboru, co ma w sobie 1/3 krwi negrów. — Widoki pod względem sprżetu bawelny nie są pomyślnie. — Z Port au Prince donoszą, że Cacos powstańcy zostali pokonani.

Paryż, 28 września. Hr. Walewski umarł wczoraj w Strassburgu na apopleksyę. — Agencja Havas donosi z San Sebastian z dnia 27 mb. wieczorem: Jeneral Prim przybył z trzema fregatami przed Kartagenę, gubernator jednak nie przyjął wezwania do poddania się; fregaty obserwują miasto. — Jeneral Navalichestaj znajduje się w Montoro, gdzie otrzymał 4 bataliony posiłków z pułku Girgenti. — Serrano znajduje się pod Kordową. — Bład przytłumion powstanie w Logrono. — Marszałek Concha dotychczas hiszpańskim reprezentantem zagranicznym, że Anglia objawiła zamiar wysłania okrętów wojennych na wybrzeża hiszpańskie, że wczoraj zrzeka się tego zamiaru za radą Conchy. Kiedy się jednak marszałek dnia 26 bm. dowiedział, że powstanie zamierzają bombardować Kartagenę, zrzekł się odpowiedzialności za straty poddanych angielskich, przyznając, że Anglia może teraz chwycić się odpowiednich środków.

Z podróży.

I.

† Kiedy przed laty pięciu poraz pierwszy dając do Krakowa, zatrzymałem się na pograniczu Galicji, jakże odmienne od dzisiejszych miały mój myśli i uczucia! Wówczas o kilkadziesiąt kroków odemnie wżrało w Kongresówce powstanie, nieraz dołatywały do uszu podróznego strzały walczących, lub słupy dymu, rysujące się na widoknegu, wskazywały na nowe dzieła zniszczenia. Wówczas, skoro tylko wstąpiłeś na galicyjską ziemię, witały cię uzbrojone i milczące postacie austriackich straży granicznych, z niedowierzaniem patrzono ci w oczy, przetrząsano rzeczy, szukając broni, przeglądano papiery. Wówczas, gdy przypadkiem spotkałeś obok siebie w wagonie dziarskiego młodzieńca, opiętego w czarną, jakby porwany elektrycznym prądem, co mu z oczu tryskał, snułeś mimowolnie złotą przędzę nadziei — lub na widok żalobą okrytej matki, albo konwoju, prowadzącego niedobitków od granicy, łzą zachodziło ci oko, rozpacz rozdzierała serce: pocóż tyle krwi, tyle poświęceń — napróżno! Dzisiaj na wstępie do Galicji widzisz z jednej strony rozpiętą na krzyżu bolesci Kongresówkę, cichą, smętną — ale z wyrazem godności na czole wdowę, co budząc się ze snu, codziennie z przestrachem oglądać się musi, czy barbarzyński wróg znów nie wydarł jej jednego z dzieci lub świeżym nie zagraża jej ciałem... a z drugiej rozciąga przed tobą uroczą ziemię krakowską wdzięczne swe wózgorza i błonia, uśmiechnięta nadzieją i dumna poczuciem własnej siły i znaczenia, strojącą się w godowe szaty na przyjęcie monarchy, po którego rozumie i sercu spodziewa się wymiaru sprawiedliwości, uznania i wdzięczności za dowiedzioną wiarę w chwilach strasznego przesilenia. Czy tylokrrotnie i tak ciężko zawiędzionych nie czeka i tą rągorkie rozczarowanie?.. Bliska zapewne okaże przyszłość.

Ależ przedziwny od marzeń do rzeczywistości... Śród chmurnego poranku opuściłem Wrocław, który, mówiąc nawiasem, coraz wspaniałej się rozwija i upiększa — z wyjątkiem zapleśniałego Hansena — skrzętnie zacierając ślady dawnego nieporządku, cechującego go przed laty. Podróż przez bogate i fabryczne niwy szlacheckie miałem dość smutną; byłem sam w wagonie i już czulem, jak tęsknota zwolna zaczyna na mnie zarzucać swe sieci, gdy w Oławie dostałem towarzysza. Ale nowoprzybyły jegośność nie okazał mi się niestety żadną ochotą do pogawędki — mrukił i ponury usunął się na bok, skarżąc się na nieznosny ból zębów, któremu chloroformem bezskutecznie, jak twierdził, starał się zapobiegać. Wzmianka o chloroformie przywiodła mi na myśl wspomnienie tragiczno-komicznego przypadku jednego z mych dobrych znajomych, który, zasnawszy nagle w Krzyżu, zaaledwie w Bydgoszczy zdołał się ocucić, zachloroformowany przez swego nieznanego towarzysza podróży i w tym stanie bezprzytomności pozabawiony pugilarsu z pieniędzy. Obawiając się zatem podobnego losu, jedno po drugim zapalałem cygaręto od pana Serafina z Berlińskiej ulicy i rzucając się na stacyach szlacheckim piwem, dumamem śród błękitnych obłoczków dymu nad nieporównaną dobrocią naszego poznańskiego Hoffmanowskiego napoju. I tąd kółkiem przyjaciół, których przy szlance owego słynnego trunku zwykłem być w pocziwym wielkopolskim gródzie spotykać. Śród

takich to miłych rozmyślań dobiełem szczęśliwie do Oświęcimia.

Po krótkiej i uprzejmej rewizji kuferków wybiegłem porównie z innymi na peron, gdzie już wielka liczba osób ciekawie przyglądała się rozpinaniu na ścianach dworca karmazynowo-białych draperyi i girland z zieleńi, oraz budowie wielkiej bramy tryumfalnej, w której cesarska para w sobotę ma być powitana przez namiestnika i głównodowodzącego generała. W tąd nadszedł pociąg z Krakowa i gruchła wieść, że znajduje się w nim minister Alfred hr. Potocki, spieszący na gwałt do Wiednia, gdzie miała zajść nie pomyślna dla Galicji zmiana w usposobieniu monarchy. Jakoż wnet ujrzałem wysokiego, nieco pochylonego mężczyznę w popielatym ubraniu, za którym kilku obywateli i urzędników kroczyło ku biurze telegraficznemu. P. Alfred Potocki jest jeszcze w sile wieku a nawet młodo wygląda, nie mając na twarzy żadnego zarostu; w rozmowie żywo gestykuje i ma być w ogóle nieco nerwowo. Po kilku minutach przestanku Jego Ekscellencya powróciła znów do wagonu i pociąg, który umyślnie dlań zatrzymano, szybko sunął z miejsca ku Wiedniu, poczem natychmiast i dla nas dano hasło do wyjazdu. Tą razą ujrzałem się otoczony towarzyszami i towarzyszkami podróży a na każdej stacyi nowi przybywali pasażerowie. Wszyscy dążyli w jednym celu — na przyjęcie cesarstwa do Krakowa. Rozmowa też o tym tylko jednym toczyła się przedmiocie. Opowiadano, jak wspaniała będzie iluminacya, z którą już od dni kilku wieczorami robią próby w Krakowie; jak świetnie mundurzy górników hr. Adama Potockiego, których tenże cały pułk z 600 ludzi złożony zaprezentuje cesarzowi; wyliczano, jak baczne sumy pochłonięły toalety pań i panów galicyjskich, o których, aby mieć wyobrażenie, dość przytoczyć, że kontusze miały być po większej części z lamy złoty lub srebrnej, pasy umyślnie w Lyonie robione, a suknie dam wszystkie niemal sprowadzone wprost z Paryża. Cztery toalety dworskie pani Alfredowej Potockiej z Łańcuta kosztowały podobno 20,000 reńskich, a dwie piękne córki hr. Hussarzewskiej miały wystąpić na pierwszym wieczorze „pod Baranami“ w sukienkach balowych, za które mama około 2000 zapłaciła.

Śród tego wesołego rozgworu był przecież jeden ton fałszywy, który wciąż się odzywał złowieszczo: a nużby cesarz nie przyjechał? Ton ten, jakkolwiek przygluszany, niemile jednakże wszystkim drażnił — rozpamiętywano, że minister rolnictwa miał twarz pomieszana, że namiestnik, który z rana miał przybyć do Krakowa, przyjął swój postępek, że ze Lwowa wreszcie nadeszła wiadomość, iż pomimo silnej opozycji komisarza rządowego sejm przyjął niemila cesarzowi rezolucyę.

Tymczasem zmrok zapadał wieczorny a nad sędziwem skroniem tęczyńskiego zamczyska, co na posepnej i strömiej skale z poza gromady sosien i świerków zdała od koleji sterczy, rozniecił był już księżyc srebrną swą pochodnią. Z drugiej strony zapalano właśnie światła w wielkim i wspaniałym pałacu hr. Adamów Potockich. Byliśmy w Krzeszowicach. Zjadł już tylko jeden jeszcze przystanek i wnet, zostawiając Łobzów na prawo a na lewo groźną lunę pożaru w Prądniku i przebywszy łańcuch wałów, zabitek z r. 1866, który przybywającemu od Kreszowic podródnemu najpiękniejszy widok na ujęty modrém Wisły ramieniem i malowniczo opasany wzgórkami Krzemionek starożytny gród zamyka, stanęliśmy na świetnie przystrojonym w zieleń i festony dworcu w Krakowie, gdzie na mnie już czekały przyjazne dłonie znajomego, który mnie w gościnę do siebie przyjmował.

Kraków, 24 września, wieczorem.

WIADOMOŚCI MIEJSCOWE I POTOCZNE.

* Poznań, 28 września. Posener Ztg ogłasza następujące pismo JKWysokości księcia następcy tronu do naczelnego prezydium „prowincyi poznańskiej“: „Poznań, Nowy pałac, 24 września 1868. Tak przyjazna uprzejmość i serdeczne przyjęcie, jakie wojska królewskie 4 dywizji podczas tegorocznych jesiennych ćwiczeń wszędzie znalazły, jak i patriotyczne i gorące przyjęcie, jakiego podczas Moich podróży w prowincyi poznańskiej doznał, powodują mnie do upraszania królewskiego prezydium naczelnego, ażeby toż wynurzyło omośnomu powiatom i miejscowościom Moje uznanie i Moje podziękowanie. (podp.) Fryderyk Wilhelm, książę następcy tronu, jeneral piechoty i jeneral komenderujący 2 korpusem armii.“

* Pod przewodnictwem radców rejencyjnych i szkolnych panów doktora Milewskiego i Himmla, i w obecności pralata księdza Grandke, jako komisarza arcybiskupiego, odbył się weszły tydzień w tutęjszym katolickim seminarium drugi tegoroczny egzamin naucejoll elementaryny, nie etatowo ustanowiony. Stawilo się 23 naucejoll; z tych 19 złożyło egzamin, 3 przepadało a 1 odstąpił od egzaminu. Równocześnie składało 4 kandydatów do stanu naucejollowego egzamin, z tych 3 otrzymało predykat „dostatecznie uodolniony“, a jeden przepadał.

* Równocześnie z gimnazjum s. Maryi Magdaleny rozpoczęły wszystkie tutęjsze szkoły miejskie forte sw. Michałskie w szesć sobotę, które trwać będą do 7 odnośnie 12 października.

* Od dnia 1 października pobierane będą w skutek umowy z dyrektorjum berlińsko-szczecińskiego towarzysza kolei żelaznej przy pociągach pospieszonych szczecińsko-wrocławskich zwyczajne ceny pociągów osobowych.

* W weszły piątek aresztowano tu pewnego kupca, jak twierdzą, za przestępstwo przeciwko moralności, jakiego przed 4 tygodniami miał się dopuścić. — W tym samym dniu aresztowano dwie złodziejki, które na ulicy Kramarskiej wyciągnęły pewnej damie portmonetkę z kieszeni, lecz przytem zostały schwytane.

* Dowiadujemy się, że jutro z rana o godzinie 7 odbędzie się na podwórzu tutęjszego więzienia kryminalnego egzamin cya delikwenta skazanego na śmierć za morderstwo, popełnienie przeszło dwa lata temu w okolicy Wronk.

* Z Pleszewa donoszą nam, że przyzady i zabudowania do wystawy przemysłowo-ogrodniczej już na dokonaniu — i jeżeli pogoda postuży w dniach 7 i 8 października, spodziewać się należy bardzo liczego zjazdu — gdyż nadeszła znaczna ilość zameldowań do udziału w wystawie. W piątek ostatnie dyrektor teatru p. Trapso z Kalisza zawarł umowę z budowniczym miejscowym względem urządzenia teatru w zabudowaniach kamelaryjnych, a obszar ten pomieści wygodnie przeszło sześćset widzów; mamy już nawet repertuar teatralny, z czego się dowiadujemy, że dnia 5 października, tj. w poniedziałek pierwsze przedstawienie, „Dr. Robin“ i operetka „Bursze“, w wtorek „Cicha woda brzęt rwie“ i „Piosnka wujaszka“ — w dalszym toku przedstawień, których będzie osm, ujrzymy na scenie naszej i większe opery, gdyż sily są na to odpowiednie. — Ze okolice Pleszewa chętnie skorzystają z tego, nie mamy wątpliwości.

* Kalendarz. Jutro, w wtorek dnia 29 września, Michała Archaniola; w kalendarzu słowiańskim Dądziboga. Wschód słońca o godzinie 5 minut 58, zachód o godzinie 5 minut 41.

Dnia 29 września 1432 roku narady w Lublinie ku połączeniu Litwy z koroną; — 1436 hold Multan i Wołoszczyzny; — 1618 rozejm na la. 2 ze Szwecyą; — 1812 Polacy w bitwie pod Czerchowem; — 1841 założenie sekty Towiańskiego.

Przybyli do Poznania dnia 28 września. BAZAR. Hr. Rostworowski i Postolski z Król. Polsk., Trojaki z Galicyi, Wichliński z żoną z Giechca, Wolniewicz z rodziną z Dębica, Niegolewski z rodziną z Włoszczewek, Niemcewicz z Słownik, Karśnicki z żoną z Mstpek, hr. Poniński z Wrześni, hr. Bniński z Glesna i Kwilecki z żoną z Gosławic, Zychliński z Targowogórki, pani Szłubowska z Warszawy, hr. Mielżyńska z Gościszyna, Łaszczewski z Grabowa. HOTEL DU NORD. Panię Koszutska z Magnuszewic, Hein z Jablonki, Jaraczewska z Głuchowa, Bryczynski z Startkowa, Kieszewski z Michalicy, Mieczkowski z Błaszewa, Taczanowski z Biskupic, Budziszewski z Małachowa, Lutomski z Stawu, Madoliński z Golaszowy. OEHMIGA HOTEL FRANCUSKI. Krzyżanowicz z żoną z Król. Polsk., Modliński z Walentynowa, Wilkoński z Morki, Zakrzewski z Żabna, Krajewski z Komorza, Nehrin z Sokolnik, Bronicki z Niesławowic, Moszczeński z Kolobrzegu, Meyer z Hamburga. MYLIUSA HOTEL DREZDEŃSKI. Grabski z Brzuskowa, Sperling z Kikowa. HERWIGA HOTEL RZYMSKI. Hr. Bniński z żoną z Cmachowa, Zajaczek z Król. Polsk., Zychliński z Pierska, hr. Bniński z Popówka i Bniński z Biedrowa, Molinek z Rydzyny, Hartmann z Biady. POD CZARNYM ORZEŁEM. Lutostański z Nieborzyna, pani Alkiewicz z Czerniejewa, Kugler z Gniezna, Hubert z Nowejwsi, Moldenhauer z Poklatk. TILSNERA HOTEL GARNI. Anders z Pawłówka, Ludwig z Ryczywoła.

Wiadomości giezdowe.

Giełda poznańska, 23 września. Poznański nowa 4% listy zast. 84 1/2 tal. plac — Pozn. listy rent. 88 plac — Pozn. 5% obligacye pow. — żąd. — Pozn. 5% oblig. Obr. — żąd. Banknoty polskie 82 1/2 pl — Pols. listy likwidacyjne — tal. plac. — Pozn. 5% oblig. miejskie 98 1/2 tal. żądano. Zytos: na wrzes. 52, wrzes.-paźdz 51 1/2, na jesień 51 1/2, paźd.-list. 50, list.-grud. 48 1/2 tal. pl. Okowity: (z beczką) wyp. 48,000 kwart; na wrzes. 17 1/2, paźd. 17 1/2, listop. 16 1/2, grud. 16 1/2 tal. pl.

CENY TARGOWE

Table with 4 columns: Item name, Price per unit, and other details. Includes items like Pszenicy, Żyta, Owsa, Grochu, Rzeplu, etc.

Berlin, 27 września. Kursa dzisiejszego obrotu prywatnego.

Uposobienie z początku stałe, w końcu ni-co słabsze. Notujemy: austr. akcyje kredyt. 90%, 30 plac, austriackie losy z 1860 r. 71 1/2, plac., pożyczka włoska 51 plac., ameryk. pożyczka 76 1/2 plac.

KORRESPONDENCA REDAKCYI

* Panu M. P. w Pleszewie: Będzie nam bardzo pożądanem.

Nadesłano.

Blogo skutkująca Revalesciera p. du Barry ma cenną tę zasługę, że bez pomocy lekarstwa usunęła i tępilwie wszystkie choroby z żółtąką, gardła, płuc, nerwów, merek, blunowicy, pecherza i krwi, że odnawia krew a osłabionemu ciału i umysłowi młodych i starych ludzi nowych dodaje sily.

Cytujemy kilka z tysiąca przypadków, które oparły się wszelkiej medycynie. — Szczęśliwa kuracya Jego Świątobliwości Papieża przez Revalesciera du Barry po dwudziestoletnim bezskutecznym używaniu lekarstw. Rzym, dnia 21 lipca 1866. Zdrowie Papież jest znakomite, mianowicie od czasu, jak wstrzymuje się od wszelkich lekarstw, któremi go leczyc chciano, i odkąd używa wyłącznie prawie wybornej Revalesciera du Barry, która nadzwyczaj korzystnie nań działała. Zareczają, że Jego Świątobliwość przy każdym obiedzie spożywa jej talerz pełny i że dobrodziejstw jej natchwali się nie może. (Korespondencya z Gazette du Midi). — No. 52,081: Marszałek dworu hr. Pluskow wyleczony został od zastarzałej niestrawności. — No. 58,418: Margrabina de Bréhan od 17letnich cierpień watroby i nerwów, wychudnięcia, bezsenności, hysterii, melancholii i osłabienia. — No. 50,416: Hr. Stuart de Decies, senator, od złej strawności, cierpień na watroby i nerwy, szpamy i kurcze. — No. 49,842: Pani Marya Joly od pięćdziesięcioletnich obstrukcyj, niestrawności, astmy, wymiotów, szpamów, kurczy i bezsenności. — No. 46,270: J. Roberts od suchot z kaszlem, wyrzucania krwi, wmitów, obstrukcyj i nocnego pocenia się, przedciw czemu przez 25 lat daremnie używał lekarstw i w łóżku leżał. — No. 53,860: panna Gallard, od suchoty, na które według lekarzy w 1855 r. w dwóch miesiącach miała umrzeć, a dzisiaj jeszcze żyje.

70,000 świadectw kuracyi, które oparły się wszelkiej medycynie, pomiędzy niemi Jego Świątobliwości Papieża, marszałka dworu hr. Pluskowa, margrabiny de Bréhan, hrabiny Castle Stuart, dr. dr. Wurzer, Stein, Angelstein, Shorland, Ure, Harvey itd. itd., których kopie bezpłatnie i franco na żądanie. Makę tę posiadającą sprzedawca można przez wszystkie apteki lub zaliczką od Barry du Barry i Sp., Wiedeń, Freising No. 6, III piętro. Przez używanie jej oszczędza się pięćdziesiąt razy wydatek za inne środki a żywi lepiej niż najlepsze mięso. (5242).

Cenny ten środek pożywny sprzedaje się w puszkach blaszanych z pieczęcią Barry du Barry i Sp. wraz z przepisem użycia. — Cena: pół funta fl. 1 50, 1 funt fl. 2 50, 2 funty fl. 4 75, 5 funt. fl. 10, 12 funt. fl. 20 i 24 funt. fl. 37, 50. Du Barry prosek czekoladowy z Revalesciera dla piersi, żółtąki i nerwów: w puszkach na 12 ilizanek fl. 1 50, na 24 ilizanek fl. 2 50, na 48 ilizanek fl. 4 75, na 288 ilizanek fl. 29, na 576 ilizanek fl. 37 50. To jest tyle, co 6 grajarów za ilizankę.

Sprawdzać go można przez Barry du Barry i Sp., Wiedeń, Freung 6, dalej przez pana Franciszka Wilhelma i Sp., A. Pflanzert następcę, przez aptekarzy dr. Girtler, Freung 7 i „pod Murzynę“ Tuchlauben 27 w Wiedniu; w Pradze przez J. Fürst, w Peszcie przez J. v. Frenk, w Preszburgu przez F. Pistory, w Celowcu przez Birnbacher, jako też przez wszystkie apteki.

Zakład nauki gry na fortepianie.

Od 1 października przyjmują się znnowu zgłoszenia. (5858). Poznań, Podgórna ulica 15. V. v. Fiedler, przełożona.

Przeniesienie handlu.

skład mój trzewików i butów znajduje się teraz przy Wilhelmowskim placu no. 12, w domu radzcy komisyjnego p. Falk.

JULIUSZ BARTSCH.

Moja najukochańsza córka **Władysława** zasnęła w Bogu w 19 roku życia dnia wczorajszego o 5 godzinie z południa. Pogrzeb odbędzie się we wtorek 29 b. m. z Zakładu Sióstr Miłosierdzia o godzinie 3 z południa.
Poznań, 28 września 1868.
Paulina Demel.
(5853.)

Dnia 27 września o 6 wieczorem zakończyła żywot swój s. p. **Franiszka Zakrzewska**, opatrzona s. sakramentami. Przemieszczenie zwłok z Uścikowa do Świątkowa nastąpi dnia 29 września o 5 godzinie wieczorem, pogrzeb nastąpi jutro o godzinie 11 z rana.
(5862.)
Siostrzeńcy i siostrzenice.

Obwieszczenie.
W substancji dóbr **Chudziec** został termin licytacyjny na dzień 7 października 1868. wyznaczony niniejszym zniesiony.
Sroda, dnia 24 września 1868.
Królewski Sąd powiatowy.
Wydział I. (5844.)

Obwieszczenie.
Miejsce płatnego członka tutejszego magistratu z pensją roczną 1000 tal. obsadzone być ma z dniem 1 stycznia r. p. Kandydaci, posiadający uzdatnienie do wyższej służby administracyjnej i mianowicie w sprawach pieczy nad ubogimi i podatkowych, przesyłać zechem swe podania w czasie do końca r. b. panu **Pilet**, przewodniczącemu reprezentantów miasta i rzecznikowi w mieście.
(5558)
Poznań, dnia 10 września 1868.
Magistrat.

Wodociąg miejski.
Uwiadomiam niniejszym publiczność tutejszą, że mając na celu zachowanie ulicy w stanie dogodnego porządku, tak jak zesłaży zimy i tą razą
(5703)
od 1 listopada r. b. aż do 1 marca 1869 roku na zrywaniu bruku z powodu zaprowadzenia prywatnych odnog z wodociągów miejskich nie zezwolimy.
Wzywamy więc wszystkich tych, którzy sobie uprojektowali zaprowadzenie wodociągów do prywatnego użytku, ażeby wnieśli już a przynajmniej w czasie miesiąca października r. b. swe przedsięwzięcia w tej mierze skutecznymi, gdyż późniejsze zgłaszania się z naszej strony uwzględnione być nie mogą.
Poznań, dnia 19 września 1868.

Dyrekcja wodociąg. miejsk.
Walne zebranie członków Towarzystwa pomocy naukowej imienia Karola Marcinkowskiego z powiatu Mogilnickiego odbędzie się dnia 22 października r. b. o godzinie 11 przed południem w lokalu p. Kamińskiego w Trzemesznie. Ponieważ głównym celem tego zebrania będzie wybór członka komitetu w miejsce zgasłego zawczasie śp. Dr. Cunowa, przeto o liczny udział w zgromadzeniu uprasza
(5702)
Komitet.

Panie **Niedzwiecki** proszę do Mchów.
(5843)
Rodzice, chcący powierzyć mi synów swoich od 1 paźdz. rb. i później na pensji i przygotowanie ich do szkół wyższych, mogą się dowiedzieć u Wks. dziekana **Turkowskiego** w mieście, iż pensjonat ten założony będzie na podstawie moralnej i rzetelnej, i że w krótkim czasie zjedna sobie zaufanie szanownej Publiczności.

Bydgoszcz. Betkowski,
nauczyciel przy szkole realnej i średniej.
(5804.)
Nakładem księgarni **Ludw. Merzbacha** w Poznaniu wyszło i jest do nabycia we wszystkich księgarniach:

Wybór z Przemian P. Owidjusza Nasena
z krótką wiadomością o życiu i pismach autora, wstępem do każdej powieści oraz objaśnieniem i słownikiem dla użytku szkół wydał
Prof. Dr. Antoni Jerzykowski.
Cena 1 tal. 10 sgr.

Najnowsze mody,
kroje naturalnej wielkości, wzory robót, haftów, ubiorów itd. podaje dwutygodnik

KALINA.
Pismo to rozpoczyna z dniem 1 października nowy rocznik, a abonować je można za 1 tal. 25 sgr. kwartalnie w księgarni
Miecz. Leitgebra.
(5847.)

W komisje księgarni **Ludw. Merzbacha** w Poznaniu wyszło i jest do nabycia:
Kongres europejski w obec ducha czasu
przez
K. Czpara.
Cena 7 1/2 sgr.

Akademia handlowa w Gdańsku
rozpoczyna semestr zimowy dnia 13 października. Blizszych szczegółów udzieli dyrektor
(5889).
A. Kirchner.

Cały dochód na cel dobroczynny!
Księgarnia **L. Merzbacha** w Poznaniu poleca Szanownej Publiczności dzieło
Ign. Pietraszewskiego Zend - Awesta
czyli
Zen-Dawasta.

Do tekstu oryginalnego dodane tłumaczenie polskie, francuskie i częściowo niemieckie, do każdej księgi wokalabular etymologiczny, a do całości wał gramatyka języka Zendzkiego.
Pierwszy i drugi tom zawierają „Erendadad“, trzeci tom „Wyspered i Jasna.“
Cena prenumeracyjna w latach 1858/62 wyniosła na pierwsze dwa tomy tal. 12, na trzeci tom talarów 7, gramatyki zaś talara 1. Zważywszy cel dobroczynny, przyjmując wyżej nazwaną księgarnia każdy zreszta detek w tej mierze uczyniony i zo owiażując się nazwać odbiorcom i dobroczyńcom osobę, dla której cały dochód z powyższego dzieła przeznaczony.

Nauczycielka, obeznana ze swoim fachem, mogącą lekcey udzielać tak w językach jak i muzyce, życzy sobie prywatnych lekczyj tu do publicznych instytucyach już tu do domach prywatnych. Blizsza wiadomość w ekspedycy.
(5787)
Poszukuje się zdatnego **nauczyciela domowego** opatrzzonego świadectwami, do trzech chłopców. Reflektujący na tę posadę niechaj się zgłoszą listownie franko pod adresem: **Jan Mittelstaedt** w Tubalczewie pod Białkami w Królestwie Polskim.
(5855)

Nauczyciel domowy, przysposabiający chłopców do średnich klas gimnazyalnych lub realnych, poszukuje umieszczenia tu albo w Królestwie. Adres do ekspedycyji **Dzien. Pozn. sub lit. A. A. 1**, gdzie i blizszej wiadomości zasięgnąć można.
(5710)
Chłopiec, który ma chęć uczyć się sioldarstwa, może się zgłosić u
M. Głębockiego,
Plac Wilhelmowski 4.
(57361)

Uznania do handlu potrzebuję
(5861) **K. Liszkowski.**
Długa ulica 7 jest **promieszkaniem** do wynajęcia.
(5828)
Na nadchodzącą zmianę **promieszkań** polecam moje **wozy. J. Hirsch,**
(5740) Szewska ulica No. 20.

Losy do tegorocznej loteryi budowy tunelu kolonickiego, wygrane tal. 25,000, 10,000, 5000, 2000, 1000, 500 itd. po jednym talarze sztuka są od dnia dzisiejszego do nabycia w Poznaniu u **Desfossé (M. Kilmkowski),** ul. Wilhelmowska 24.
(5860)

Krol. prusk. lot. rządowej z wygranymi 150,000, 100,000, 50,000 tal. itd. trwa od 17 października do 5 listopada. Do niej sprzedaje i rozsyła losy:
za 80 tal. 40 tal. 20 tal. 10 1/2 tal.
1/10 tal. 1/20 tal. 1/40 tal.
5/16 tal. 2 1/2 tal. 1 1/4 tal.
Wszystko na drukowanych asygnacjach udziałowych za zaliczkę pocztową lub przesłaniem pieniędzy.
(5841)
Dom bankowy **M. L. S. Meyer,** Berlin, Leipzigerstr. 94.
Zapasowe nowe losy budowy tunelu kolonickiego kosztują przy głównej wygranej 25,000 tal. tylko 1 tal.

Taninowe mydło balsamiczne,
wyborny środek do mycia i konserwowania skóry. W kawałkach po 5 sgr. jest w zapasie
(2605).
w aptece **Lisnera.**

Lampy petroleowe
najnowszey konstrukcyi w wielkim wyborze, lotarynie, lampki do korzeniow., jako też cylindry, klosze i knoty do lamp poleca po cenach tanich
W. Chrzanowski
w Bazarze.
(5889)

Aukcyja mebli. (5866)
We wtorek dn. 29 września r. b. sprzedawać będą przez licytację, począwszy od godziny 9 z rana, w domu przy ul. Miłyńskiej 15 na parterze rozmaite dobrze utrzymane meble sprzęty kuchenne i futra.
Rychlewski, król. komisarz aukcyj.

Mieczysława Leitgebra
księgarnia w Poznaniu,
poleca się do jak najregularniejszego dostarczania wszelkich pism czasowych w języku polskim, niemieckim i francuskim. Mianowicie poleca:
1. Bluszcz 1/2, rocznie 2 tal.
2. Kalina 1/4, roczn. 1 tal. 5 sgr., z modami 1 tal. 25 sgr., z modami i nutami 2 tal. 7 1/2 sgr.
3. Kłosa 1/4, roczn. 2 tal. 10 sgr.
4. Kółko domowe 1/4, roczn. 1 tal. 20 sgr.
5. Kronika rodzinna 1/4, r. 1 tal. 10 sgr.
6. Krzyż święteczny 1/4, roczn. 1 tal.
7. Opiekun domowy 1/4, r. 27 1/2 sgr.
Zamieszocwi dopłacają na koszt przesyłki, którą otrzymują franco, do No. 1, 3, 11, 13, 14 po 10 sgr., do innych po 5 sgr. kwartalnie na frankowanie.
Mieszkańcom Poznania polecam moją **Wypożyczalnię pism czasowych** w której za 2 tal. kwartalnie pism 30 czytać można.
M. Leitgeber.

Aukcyja.
W środę dnia 30 bm. przed południem od 9 godziny sprzedawać będą publicznie na **W. Garbarach 47** z powodu przeprowadzenia się **meble pańskie**, jako to: **mahoniowe szafy, zwierciadła, stoly, krzesła, łózka, obrazy olejne, sprzęty domowe** itd. 5807.
Manheimer, kr. komisarz aukcyj.

Magazyn dywanów Roberta Schmidt
dawniej **Antoni Schmidt,**
Poznań, Rynek 63,
poleca do wykładania pokojów, kurytarzy i wschodów, jako nadzwyczaj trwałe i ciepłe:
Maty kokosowe,
gładkie i z borta,
22" 26" 35" 48" i 70" szerokie;
dalej, jako **barażo tanie:**
ang. bruksel. pluszowe kobierce,
3 berl. łokcie długie, 2 berl. łokcie szer.,
I. 8 tal.
II. 7 1/2 tal.
III. 6 1/2 tal.

holenderskie odpasowane kobierce I^a
3 berl. ł. dł. 2 berl. ł. szer. po 2 1/2 i 3 tal.
3 1/2 " " 2 1/2 " " 5 1/2 i 6 " "
4 " " 3 " " 8 " "
4 1/2 " " 3 1/2 " " 10 " "
5 " " 4 " " 10 " "
6 " " 5 " " 15 " "
jako też **największy i najbogatszy wybór kobiercy kościelnych, salonowych, przed kanapami i łózkami, materyi posadzkowej, materyi do wykładania chodników po podłodze, kołdr do spania i podroży** itd.
(5754)

Nowości pod względem garderoby dla dzieci nadeszły i poleca po najtańszych cenach
R. z Lichtów Schwerin,
(5802) Wilhelmowska ul. 26.

Nowości
w wielkim wyborze na sezon obecny i zimowy nadeszły i poleca takowe łaskawemu uwzględnieniu
Magazyn strojów i miod W. Gudat,
Wilhelmowska ul. 13, obok Bazaru.

Dla koszykarzy.
Dom. Obiezierze pod Obornikami ma na sprzedaż znaczną partya **witek koszykarskich.**
(5850)

Swieże tegoroczne żorawinki górskie, magdeburgską kapustę, nowe Mareny i teltowskie rzepki otrzymali
W. F. Meyer i Sp.,
Wilhelmowski plac No. 2. (5865)

Na probostwie w Podlesiu kościelnym jest na sprzedaż około **100 drzewek owocowych**, między temi gruszkami i jabłonkami. Gatunki doborowe. Cena umiarkowana. (5789)
UWAGI GOSPODARSKIE
4 części po 1 tal. 15 sgr. poleca księgarnia **J. K. Zupańskiego.**
(5682.)

Donoszę niniejszém, że główny skład tak **ulubionych piecy porcelanowych** znajduje się dla całego Księstwa u
F. Sturzla,
(5724) przy placu Wilhelmowskim No. 9.

Do **frankfurckiej loteryi**, ciągnięcie końcowe od 14 października rb. do 4 listopada rb., dostać można losów udziałowych u **Braci Jabłońskich** Szeroka ul. 22. (5825)
Przyjąwszy znanego chlubnie w swym zawodzie pana **Brosbay***) jako **szefa kuchni,** polecamy naszą **Restauracyą i handel łakoci** na nowo Szanownej publiczności. Pan **Brosbay** prowadzi z **rownie wielką doskonałością i wprawą francuzką, polską, wiedeńską i angielską kuchnią.** **Zamówienia obiadów wytwornych, kolacyi itd.** także i **po za domem** przyjmują
Poznań, L. Kurnatowski i Sp.
w wrześniu 1868

*) Pan **Brosbay** był podczas wojny krymskiej szefem kuchni sztabu generalnego armii francuzko-angielskiej, jako też cesarsko-rosyjskim kucharzem nadwornym w Petersburgu. (5856)

B. Szumińskiej Magazyn miod i krawiecczynny damskiej
przy placu Wilhelmowskim 17
poleca **najswiezsze modele paryzkie na terazniejszy saison.**
(5842)

Institut f. Wasser- & Gasleitung, Canalisirung, Wasser- & Dampfheizung.
BERLIN. GRANCER & HYAN. POSEN. COELN.
23. Alexandrinenstrasse Lager: Cottbuser Ufer 10.
Bestes englisches **THON-ROHR** innen u. aussen glasirt.
3" 4" 5" 6" 8" 9" 10" 12" 15" 18" 21" 24" 30" Zoll i. L. W.
3 1/2 4 5 6 8 9 11 13 15 18 21 24 30 Sgr. in Berlin.
3 1/2 4 5 6 7 10 11 14 21 32 43 61 77 125 " " Posen.
3 1/2 4 5 6 7 11 13 15 23 34 47 66 84 130 " " Coeln.
3 3 1/2 4 5 8 9 11 16 25 35 50 61 82 " " Stettin.
Franco Baustelle geliefert pr. H. L. Fuss. Bei Posten über 500 Thlr. billiger.

Zaopatrzysz skład mój w doborowy i gustowny wyrób mebli wszelkiego rodzaju, polecam takowy łaskawym względem i pamięci Szanownych moich odbiorców, przyczém nadmieniam, iż skład mój zasilany wyrobami z **własnych warsztatów** a mianowicie warsztatu stolarskiego i tapicerskiego, dostarcza pojedyncze przedmioty jako i całe umeblowania **po nader umiarkowanych cenach.**
K. Hebanowski w Bazarze,
(5840) Magazyn mebli i gotowych wyrobów tapicerskich.

progi do kolei żel. 500,000
dębowych, bukowych i sosnowych średnich oporowych i łącznych **progów** poszukuje się po tanich cenach **franco**, Wrocław, Magdeburg, Szpan-dawa, Berlin, płatnych per **cassa** za dobrą odstawa.
NB. 100,000 jest do odstawienia w październiku i listopadzie 1868 — 400,000 na Wielkanoc 1869 r. **Ceny i miara powinny być podane do ładnie.** Oferty w języku niemieckim należy przestać natychmiast franco poste restante do Direction der Merkur, Wrocław.
Wróciwszy z podróży handlowej, polecamy szanownej publiczności nasz

Skład wina, cygar i łakoci,
który przez bezpośrednie zakupy na nowo **jak najstaranniej asortowany** został.
(5857)
Poznań, L. Kurnatowski i Sp.
w wrześniu 1818.

Zielonogórskie winogrona
na kuracyą i do jedzenia,
w roku bieżącym wyborne, funt brutto po 2 1/2 sgr., 12 funtów wraz z opakowaniem 1 tal. rozsyłam za frankowaniem przestaniem pieniędzy.
(5184)
Ludwik Stern, Zielonogóra w Szl.

Zielonogórskie winogrona
funt 2 1/2 sgr. włącznie opakowania, wybierane owoce, rozsyłam jeszcze aż do końca października.
(5780)
Gustaw Sander w Zielonogórze w Szląsku.

Swie dojrzałe ananasy
w pięknych i wiskich owocach
W. F. Meyer i S.
Wilhelmowski plac No. 2.

Dr. Christisona krople na zę
flakonik 2 1/2 sgr.
Skład generalny w **Elsnera** apoteki
Poznanian.

Lekarskie uznanie.
Kupcowi panna Heer poświadczają, że przy życiu użyciu znanego G. A. W. May białego syropu piersiowego obserwowalem czesto najlepsze zultaty we wszystkich gatunkach kaszlu.
Lutzen, 17 czerwca 1867.
(5854.) **Dr. Volg.**
Składy w Poznaniu u:
Br. Karayn, Wroniecka ul. No. **Izidor Kusch**, Sapieżyński plac **J. N. Leitgeber**, W. Garbary

Tanninową pomadę balsamiczną
przeciw wypadaniu włosów i osiwieniu włosów pnszkach po 10 sgr. poleca
Apteka Elsnera

Ogłoszenia gospodarskie
Pisarz gospodarczy, 15 w ukończywszy wojskowość, poszukuje miejsca w Postie restante **R. S. Sępszewe.**
Poszukuje się dwóch **pisarzy gospozych** obeznanych z dokładnem prowadzeniem rejestrów do dominium **Nieszwiszta** w pow. **Mieleskim.** Jedna z tych posad do objęcia, druga zaś na Nowy Rok. dobre świadectwa przy osobistym przewieniu się będą uwzględnione.

Z powodu zaprowadzenia mobilni są do sprzedania **dwumłockarnie**, jedna 4k gdańska, druga 3konna.
Wiadomość w Zarządzie miejscy.
(568)

Dom Bozejewice pod Strzelnem.
Komisyjny interes chmielow
Julius Neidhardt,
Norymberga,
poleca się do sprzedaży chmielu; tania i rzetelna. Polecenie ze strony **C. Chrzanowskiego** w Szepod Bukiem.
(5190)

Dom. Obiezierze ma na sprzedaż **500 kóp dług trzciny.**
(584)

Dwa piękne rozplodowe **berskie buhaje**, 1 1/2 mające, jako też dwa bezplodne **dobre woły juczne** (pół 4 i 8 lat mające, gniade, sprzedania w Dom. **Kłopot Ryzdyną.**
(58)

Dom. Obiezierze pod Obornikami ma na sprzedaż **2 tucznych skopow i tucznych brakow.**

Dnia 8 października r. b. o 8 rano na podw. p. cukiernika **Buchwa** w Pleszewie, sprzedawane przez publiczną licytację za tową zapłatę następujące komi:
1) **ogier biały**, 3 cale, lat, czystej krwi arabskiej, pochodzący ze stajni hr. B. niekich, na co dowód;
2) **ogier skarogniad** cale, 6 lat, pochodzący ze hr. Szembeka;
3) **ogier szpakowaty** cale, 7 lat, pochodzący ze ni p. Jana Stankiewi z Litwy, na co dowód, i
4) **kłacz szpakowaty** cale, 5 lat.
Wszystkie konie chodzą w przegu, dwa pierwsze także wierzchem.
(568)

Ogród ludowy.
Przy niepomysłnym powietrzu na wiasali.
Dziś w poniedziałek 28 i we wtorek września

Koncert i przedstawienie
Wystąpienie towarzystwa gimnastyków, skoczków i tancerzy dyrektora p. R. Cena wnijsia 2 1/2 sgr. Bilety familijne 3 osoby 5 sgr.
Początek o godzinie 7.
(5863) **Emil Tauber**

Książki w Wiktorya Park za usługę najwyższą polewał. **Kilku** w go